

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ:

Η Κοινωνική Ασφάλιση στην Ελλάδα αναπτύχθηκε περιπτωσικά με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένας μεγάλος αριθμός φορέων που καλύπτουν μικρές ή μεγάλες ομάδες του πληθυσμού για κάθε μια από τις οποίες λειτουργεί ξεχωριστό ασφαλιστικό σύστημα. Λόγω της πολυδιάσπασης αυτής της κοινωνικής ασφάλισης ήταν αδύνατη η χάραξη γενικών αρχών ~~και γενικών αρχών~~ και γενικών κατευθύνσεων στο νευραλγικό και ευαίσθητο αυτό τομέα της κοινωνικής ζωής και δεν μπόρεσε να εξασφαλιστεί η απαραίτητη οργανωτική υποδομή και η μακροχρόνια οικονομική θεμελίωση του θεσμού για να λειτουργήσει ανεμπόδιστα. Έτσι δημιουργήθηκε ένα πολυποίκιλο και δαιδαλώδες ασφαλιστικό καθεστώς, κύρια χαρακτηριστικά του οποίου είναι οι ανισότητες, οι αντινομίες, η προκλητική διαφοροποίηση της ασφαλιστικής προστασίας, τα κενά ασφάλισης, η έλλειψη κοινωνικού χαρακτήρα, η ύπαρξη σοβαρών οργανωτικών και λειτουργικών προβλημάτων, το μεγάλο κόστος, τα ελλείμματα και η έλλειψη βιωσιμότητας των φορέων. Όπως έχει εξελιχθεί το καθεστώς στο χώρο της κοινωνικής ασφάλισης είναι φανερό ότι έχει καταλήξει σε οικονομικό και κοινωνικό αδιέξοδο.

Οι εγγενείς του αδυναμίες, λόγω της άναρχης και προβληματικής του δομής με την πληθώρα των ανισοτήτων, διακρίσεων, προνομιακών και περιστασιακών ρυθμίσεων, το έχουν σημαδέψει ανεπανόρθωτα. Παράλληλα η αλματώδης αύξηση των δαπανών μαζί με εξωγενείς παράγοντες, επιδεινώνουν την οικονομική κρίση.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ:

Η Κοινωνική ασφάλιση πρέπει να βρεί την πραγματική της ταυτότητα, αυτήν που οι αγώνες και οι θυσίες των εργαζομένων για σι-

γουριά στη ζωή και αξιοπρέπεια στα γηρατιά, την έχουν καταξιώσει στη συνείδηση της κοινωνίας. Θα πρέπει να εξασφαλίσει στο σύνολο του πληθυσμού κοινωνική προστασία, που να στηρίζεται στα κοινωνικά δικαιώματα του ατόμου. Αυτή την υποχρέωση την έχει αναλάβει το ΠΑΣΟΚ διακηρύσσοντας στο συμβόλαιο με το Λαό, την ανάγκη σταδιακής πορείας σ' ένα Εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, που θα προάγει την ατομική αξιοπρέπεια, θα βασίζεται στη δικαιοσύνη και θα εκφράζει την κοινωνική αλληλεγγύη στο ουσιαστικό της περιεχόμενο.

Πιστεύουμε ότι η πορεία αυτή, έχει εξαντλήσει τις δυνατότητες της και η ώρα για την ιστορική αλλαγή με την καθιέρωση Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης έχει σημάνει.

Η καθιέρωση ενός νέου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης επιβάλλεται και από τον πρόσθετο λόγο ότι το παλαιό σύστημα έφτασε στα πρόθυρα της χρεωκοπίας και χρειάζεται νέα θεώρηση των πραγμάτων.

Επειδή όμως δεν είναι δυνατό να ανατραπεί ξαφνικά μία κατάσταση που έχει διαμορφωθεί επί πολλά έτη, επιβάλλεται να ληφθούν μέτρα για να συντηρηθεί η κατάσταση αυτή για ένα διάστημα και ταυτόχρονα να γίνει προσπάθεια για εξυγίανση, προκειμένου να περιοριστούν τα προβλήματα που δημιουργούνται.

Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης μαζί με το Εθνικό Σύστημα Υγείας θα αναμορφώσουν ριζικά και θα εκσυγχρονίσουν την κοινωνικοασφαλιστική πολιτική, επιτυγχάνοντας παράλληλα την πορεία για ολοκλήρωση της κοινωνικής ασφάλειας και το Κράτος Πρόνοιας. Οι νέοι δε όροι και προϋποθέσεις που θα τεθούν θα κάνουν το σύστημα βιώσιμο μακροχρόνια. Παράλληλα, τα μέτρα εξυγίανσης που θα παρθούν για το παλαιό σύστημα, θα το κάνουν, για όσο χρόνο θα πορεύεται μαζί με το νέο περισσότερο ανθρώπινο και λιγότερο προβληματικό.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Θεμελιώδεις αρχές του συστήματος

- α. Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης θα καλύπτει όλους τους πολίτες χωρίς διακρίσεις.
- β. Ανεξάρτητα από τον τρόπο της Οργανωτικής του υποδομής, το σύστημα θα βασίζεται σε ένα πλαίσιο κοινών για όλους κανόνων και ρυθμίσεων.
- γ. Μόνο σε εξαιρετικές και κοινωνικά παραδεικτές περιπτώσεις θα επιτρέπονται αποκλίσεις.

Περιεχόμενο του συστήματος

Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης θα παρέχει συντάξεις και άλλες χρηματικές παροχές, σε αντίθεση με το ΕΣΥ που θα καλύπτει τον τομέα της υγείας.

Ειδικότερα θα λειτουργούν οι εξής Τομείς:

- α. Συντάξεων
- β. Παροχών ασθένειας και μητρότητας (επιδόματα)
- γ. Επιδόματα ανεργίας
- δ. Οικογενειακών επιδομάτων
- ε. Επιδομάτων στράτευσης (μάλλον πρέπει να καταργηθεί με τις σημερινές συνθήκες)

ΣΗΜ. Μπορούν να θεσπιστούν και άλλες παροχές (κίνδυνοι) για ευρύτερη παρέμβαση στον τομέα ασφάλεια-ποιότητα ζωής.

Βασικοί όροι των παροχών

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Το Εθνικό σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης, στον τομέα των συντάξεων θα προβλέπει δύο συντάξεις:

- α. Την Εθνική σύνταξη
- β. Την εργασιακή σύνταξη

1. ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

- α. Θα την δικαιούνται όλοι οι πολίτες (στην ολοκλήρωσή της), ανεξάρτητα από άλλη σύνταξη ή άλλο εισόδημα. (όχι θανάτου αφού δίδεται σέ όλους)
- β. Θα χορηγείται σε καθορισμένο όριο ηλικίας και σε περιπτώσεις βαρείας αναπηρίας και ορφάνειας.
- γ. Το ποσό θα είναι ίδιο για όλους (απόλυτο ποσό που θα μεταβάλλεται με διοικητική πράξη ή αριθμούς ημερομισθίων ανειδίκεντου εργάτη).
- δ. Οι προϋποθέσεις για τις παροχές θα είναι κοινές για όλους.
- ε. Θα χρηματοδοτείται από κρατικούς και Κοινωνικούς πόρους, καθώς και πόρους του συστήματος.
- στ. Στόχος θα είναι η εξασφάλιση (σε συνδυασμό με την εργασιακή σύνταξη) ενός επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης.

2. ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

- α. Θα την δικαιούνται μόνο οι εργαζόμενοι (μισθωτοί-αυτοαπασχολούμενοι).
- β. Θα χρηματοδοτείται από εισφορές των εργαζομένων (και των εργοδοτών προκειμένου για μισθωτούς).
- γ. Οι εισφορές θα είναι ίδιες και θα αποδίδουν το ίδιο ποσό σύνταξης.
- δ. Το ύψος της σύνταξης θα είναι ανάλογο προς τις εισφορές που θα έχουν καταβληθεί και το χρόνο ασφάλισης.
- ε. Θα υλοποιείται με ανταποδοτική βάση, χωρίς να αγνοούνται και οι αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης.
- στ. Δεν θα ισχύουν κατώτατα όρια συντάξεων.
- ζ. Ο υπολογισμός των εισφορών θα βασίζεται στο εισόδημα που θα δηλώνεται στην εφορία. Οι εισφορές των ασφαλισμένων θα εισπράττονται με το φόρο εισοδήματος και θα αποδίδονται στο φορέα ή τους φορείς. Οι εισφορές των εργοδοτών θα αποδίδονται απευθείας στον φορέα.

η. Το ποσό της σύνταξη θα προσδιορίζεται από τις ασφαλιστικές μονάδες. (Για τον υπολογισμό της ασφαλιστικής μονάδας υπάρχουν πολλοί τρόποι. Η ομάδα, αναφέρεται στα σενάρια που έχει επεξεργασθεί, στο ειδικό παράρτημα).

θ. Οι συντάξεις θα αναπροσαρμόζονται με την τιμή της ασφαλιστικής μονάδας.

ι. Κοινές προϋποθέσεις για τις παροχές με αποκλίσεις όπου δικαιολογούνται απόλυτα.

Υποστηρίχθηκε και η άποψη για Ασφαλιστική και όχι απλά Εργασιακή σύνταξη. Στην περίπτωση αυτή στο σύστημα θα προστεθεί η δυνατότητα προαιρετικής ασφάλισης με όρους που να εξασφαλίζουν ισότητα, να μην διαταράσσουν την λειτουργικότητα με εισαγωγή μεγάλης γραφειοκρατίας και να αποκλείουν τις καταχρήσεις.

Παρατηρήσεις

α. Η οργανική σύνδεση του Εθνικού Ασφαλιστικού Συστήματος με την φορολογία του εισοδήματος, εκτός από την υλοποίηση ενός βασικού στο χώρο των κοινωνικών ασφαλίσεων στόχου του 5ετούς Οικονομικού και κοινωνικού προγράμματος του ΠΑΣΟΚ 1983-1987 και την εξυγίανση του τομέα ασφάλισης των μη μισθωτών, θα συμβάλλει στον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής, δεδομένου ότι το ύψος της σύνταξης θα είναι άμεσα συνδεδεμένο με το δηλούμενο και φορολογούμενο εργασιακό εισόδημα με αποτέλεσμα ο Εθνικός Προϋπολογισμός να έχει αυξημένα έσοδα που σημαίνει μεγαλύτερη δυνατότητα συμμετοχής του στη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης. Είναι ένα μέτρο κοινωνικής δικαιοσύνης που θα ενισχύσει τον αναδιανεμητικό ρόλο της κοινωνικής ασφάλισης υπέρ των οικονομικά ασθενέστερων ομάδων εργαζομένων.

β. Με την καθιέρωση των ασφαλιστικών μονάδων όλοι οι συνταξιούχοι, παλαιοί και νέοι που έχουν τα ίδια χρόνια ασφάλισης και τον ίδιο μέσο όρο ασφαλιστικών μονάδων, θα παίρνουν την ίδια σύνταξη, ενώ θα λείψουν και τα προβλήματα στην εφαρμογή της διαδοχικής ασφάλισης

Β. ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Βασικές αρχές

- α. Όλες οι παροχές σε χρήμα (ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος, οικογενειακές, λόγω θανάτου, ανεργίας, κλπ) θα χορηγούνται με βάση ενιαίους κανόνες και θα καλύπτουν όλους τους ασφαλισμένους.
- β. Η χορήγηση θα γίνεται από τους φορείς ή τον φορέα διαχείρισης των εργασιακών συντάξεων.
- γ. Οι εισφορές θα συνεισπράττονται με τις εισφορές σύνταξης.
- δ. Ενοποίηση των διαφόρων συστημάτων οικογενειακών επιδομάτων και φορολογικών απαλλαγών, με βάση και τη δημογραφική πολιτική.

ΑΣΦΑΛΙΣΙΑ

- α. Η ιατρική, νοσοκομειακή, φαρμακευτική περίθαλψη και γενικά όλες οι παροχές που έχουν σχέση με την υγεία, θα παρέχονται από το ΕΣΥ με βάση ενιαίους κανόνες για όλους.
- β. Η ασφάλιση για περίθαλψη θα πραγματοποιείται μέσω εθνικού φορέα Υγείας στον οποίο θα ενταχθούν σταδιακά το ΙΚΑ και οι άλλοι φορείς, εφόσον το επιθυμεί η πλειοψηφία των ασφαλισμένων.
- γ. Θα διαχωριστεί το ασφαλιστρο, (όπου είναι κοινό), για τις παροχές υγείας σε είδος και τις παροχές σε χρήμα.
- δ. Εξυπηρέτηση φορέων που δεν εντάσσονται στο ΕΣΥ από τα Κέντρα Υγείας, Αγροτικά Ιατρεία και Κρατικά νοσοκομεία, με ιδιαίτερες συμφωνίες.
- ε. Εναρμόνιση των διαδικασιών παροχής περίθαλψης και των διατάξεων των φορέων που δεν εντάσσονται στο ΕΣΥ.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί να ανατεθεί είτε σε ένα φορέα (Οργανισμό ή Δημόσια Υπηρεσία) είτε σε περισσότερους φορείς κατά μεγάλες κατηγορίες πολιτών (Αγρότες

και ανασφάλιστοι, μισθωτοί ιδιωτικού τομέα, μισθωτοί Οργανισμών κοινής ωφέλειας, αυτοαπασχολούμενοι, Δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι ν.π.δ.δ.).

Μπορεί όμως, στην ανάγκη, φορείς του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης στο μεταβατικό στάδιο να είναι οι υφιστάμενοι φορείς. Η ενιαία μέθοδος χρηματοδότησης και υπολογισμού των παροχών θα οδηγήσει σε ομαδοποιήσεις και δεν αποκλείεται να καταλήξει στον ενιαίο φορέα, εφόσον οι ασφαλισμένοι θα αντιληφθούν ότι τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα δεν χίγονται, αλλά κατοχυρώνονται περισσότερο μέσα στο Εθνικό Σύστημα, με τον περιορισμό των ασφαλιστικών φορέων. Προϋπόθεση εφαρμογής του νέου συστήματος είναι η εξασφάλιση της απαραίτητης μηχανογραφικής υποδομής.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Α. Εργασιακή σύνταξη

Στο νέο σύστημα θα υπαχθούν οι νεοεισερχόμενοι στην ασφάλιση, ή και από τους παλαιούς όσοι έχουν χρόνο ασφάλισης π.χ. μικρότερο από μια πενταετία, αλλά αυτό θα δημιουργήσει και τεχνικά προβλήματα, εκτός από τις αντιδράσεις.

Β. Λοιπές χρηματικές παροχές. Το νέο σύστημα θα περιλάβει παλαιούς και νέους ασφαλισμένους και θα έχει άμεση εφαρμογή.

Γ. Εθνική σύνταξη

α. Σε πρώτη φάση θα χορηγηθεί σε όσους δεν παίρνουν άλλη σύνταξη. Θα ενοποιηθεί η προνοιακή σύνταξη του ΟΓΑ και η σύνταξη των ανασφάλιστων με την Εθνική σύνταξη.

β. Στη συνέχεια θα χορηγείται και σε όσους παίρνουν την εργασιακή σύνταξη του νέου συστήματος.

Παρατήρηση

Η πρώτη φάση μπορεί να ακολουθήσει περισσότερα στάδια. (Στο ειδικό παράρτημα αναλύονται οι φάσεις και το οικονομικό κόστος).

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ - ΕΦΑΠΑΞ

θα βρίσκονται εκτός του Εθνικού Συστήματος και θα λειτουργούν κατά επαγγελματικές κατηγορίες ως εξής:

α. Με εισφορές των ασφαλισμένων και εργοδοτών (προκειμένου για μισθωτούς) για την εξασφάλιση από την επικουρική σύνταξη του υπολοίπου του εισοδήματος που δεν θα αποδίδει το Εθνικό σύστημα συντάξεων.

β. Για την εξασφάλιση με εισφορές ασφαλισμένων εφάπαξ που θα ανέρχεται σε πολλαπλάσιο του Η.Α.Ε.

γ. Για εξασφάλιση με εισφορές μόνο των ασφαλισμένων επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ χωρίς περιορισμό.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ - ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Παράλληλα με την εφαρμογή του Εθνικού Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης θα πρέπει να ληφθούν και μέτρα για την οικονομική στήριξη (αύξηση εσόδων - αντιμετώπιση ελλειμμάτων), εξυγίανση (άρση αδυναμιών) και βελτίωση (αντιμετώπιση επιτακτικών αναγκών) του παλαιού συστήματος για να μπορέσει να λειτουργήσει κατά το μεταβατικό στάδιο.

Α. Οικονομική Στήριξη

- α. Χρηματοδότηση των φορέων Εύριας Ασφάλισης από κρατικούς ή κοινωνικούς πόρους.
- β. Σταδιακή ανακατανομή υπάρχοντων κοινωνικών πόρων.
- γ. Μέτρα για την αύξηση των εσόδων. (αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας και διαθεσίμων, αποτελεσματική αντιμετώπιση εισφοροδιαφυγής και καθυστερήσεων, κατάργηση εισφοροαπαλλαγών, αποτελεσματική βεβαίωση εισφορών κλπ).
- δ. Δέσμευση της πολιτείας να μην επιβαρύνει με μέτρα κοινωνικής ή Εθνικής πολιτικής τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς χωρίς αντίστοιχη κρατική ενίσχυση.
- ε. Διακανονισμός παλαιών δανείων.
- στ. Να μη επιβαρύνονται οι φορείς με επιτόκιο δανείων μεγαλύτερο από το επιτόκιο των διαθεσίμων.

Β. Εκλογίκευση - Βελτιώσεις

- α. Σταδιακή προσαρμογή των χαμηλών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης του παλαιού συστήματος προς τις αυξημένες προϋποθέσεις του νέου συστήματος εργασιακής σύνταξης.
- β. Εναρμόνιση της προστασίας των διαφόρων ομάδων.
- γ. Εναρμόνιση της νομοθεσίας των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης.
- δ. Όριο συντάξεων κύριας και επικουρικής ασφάλισης.
- ε. Περιορισμός της πολυασφάλισης για την ίδια απασχόληση.

στ. Περιορισμός της συρροής σύνταξης και μισθού.

ζ. Αναμόρφωση ορίου πολλαπλών συντάξεων κλπ.

(Βλ. ειδικό παράρτημα για θεσμικά - γενικά μέτρα, ενώ υπάρχουν στην διάθεσή μας και αναλύσεις για κάθε ειδικότερο θέμα).

ΕΝΔΕΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Αντί της δημιουργίας νέου συστήματος θα μπορούσε να γίνει δραστική επέμβαση στο υπάρχον σύστημα ώστε να εκσυγχρονιστεί (βελτίωση, εξυγίανση) και να γίνει βιώσιμο.

1. Τα μέτρα που προτείνονται.

- α. Θέσπιση ελάχιστων προϋποθέσεων για όρια ηλικίας και χρόνο ασφάλισης με άμεση εφαρμογή για τους νέους ασφαλισμένους και σταδιακή εφαρμογή για του παλιούς.
- β. Ενιαίοι κανόνες για συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας, θανάτου, ατυχήματος.
- γ. Ενιαίος τρόπος υπολογισμού της σύνταξης βάσει των ασφαλιστικών μονάδων.
- δ. Σταδιακή ομαδοποίηση Ταμείων, με ενιαίες ρυθμίσεις.
- ε. Εναρμόνιση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
- στ. Ασφαλιστική κάλυψη όλων των απασχολούμενων.
- ζ. Διεύρυνση της συνταξιοδότησης των ανασφάλιστων υπερηλίκων με επέκταση και στους ανάπηρους πόλεων, μείωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, ελαστικότερο έλεγχο εισοδήματος.
- η. Όριο εφάπαξ όταν χρηματοδοτείται και με εισφορές εργοδοτών.
- θ. Άλλα μέτρα εξυγίανσης.

2. Για την υλοποίηση των παραπάνω μέτρων προτείνεται η θέσπιση ενός πλαισίου διατάξεων με τίτλο "Γενικές Αρχές Κοινωνικής Ασφάλισης" μέσα στο οποίο θα κινείται η νομοθεσία και το ασφαλιστικό καθεστώς των επί μέρους φορέων.

Με μεταβατικές διατάξεις θα καθορισθεί η σταδιακή εφαρμογή των γενικών αρχών, όπου θα υπάρχουν σοβαρές αποκλίσεις από τα ισχύοντα. (αναφορά και πάλι στο παράρτημα για τα θεσμικά μέτρα).

ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

1. Ενιαία Εποπτεία Φορέων

Επιβάλλεται η εποπτεία των ασφαλιστικών οργανισμών από ένα φορέα, ώστε να εξασφαλιστεί η διαμόρφωση ενιαίας πολιτικής και τρόπου εφαρμογής της.

2. Αυτοτελής φορέας Εποπτείας

Αυτοτελής φορέας. (Υπουργείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο οποίο πρέπει να ενταχθεί και ο Τομέας Πρόνοιας, ^(δηλ. γεν. γ. ασφαλ. τ. ασφαλ.) ως συμπληρωματικός της ασφάλισης.

3. Διοίκηση φορέων

α) Η διαμόρφωση της πολιτικής πρέπει να γίνεται από το αρμόδιο Κυβερνητικό όργανο. Το Διοικητικό Συμβούλιο κάθε φορέα πρέπει να είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί για την εφαρμογή (εξειδικευμένη) της πολιτικής στο συγκεκριμένο φορέα. Το Δ.Σ. δεν πρέπει να διαμορφώνει δική του πολιτική ούτε να ασκεί διοικητικά καθήκοντα.

β) Η Διοίκηση (management) του κάθε οργανισμού πρέπει να ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του επικεφαλής του οργανισμού ("Διοικητή" για τους μεγάλους οργανισμούς, "Διευθυντή Συντονιστή" για τους άλλους).

4. Προσωπικό φορέων.

Η λειτουργία μεγάλου αριθμού φορέων με μικρό αριθμό υπαλλήλων (π.χ. 2-3 υπάλληλοι σε μερικούς), η ανάγκη σφαιρικής μόρφωσης των υπαλλήλων και κάλυψης των κενών με μετακινήσεις, επιβάλλει τη δημιουργία ενιαίου κλάδου προσωπικού ασφαλιστικών οργανισμών.

Τα παραπάνω θα διευκολύνουν σημαντικά κάθε μελλοντική συγχώνευση φορέων.

5. Μηχανοργάνωση φορέων ασφάλισης.

Θέμα εξειδικευμένο το οποίο χρειάζεται μελέτη από ειδικούς.

Επισημαίνεται πάντως η μέχρι σήμερα ανεπαρκής εξυπηρέτηση των φορέων από το ΚΗ.Υ.Κ.Υ.

Τα μεγάλα προβλήματα χρηματοδότησης της Κ.Α.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός καταμέμεται στις μεγάλες κοινωνικές ομάδες,

Μισθωτοί ιδιωτικού τομέα

Μισθωτοί δημοσίου

Μισθωτοί ειδικών μεγάλων επιχειρήσεων (Τραπεζών, ΔΕΗ, κλπ.)

Ελεύθεροι και ανεξάρτητοι επαγγελματίες

Αγρότες

Ναυτικοί,

που καλύπτεται κάθε μία από ένα ή περισσότερους φορείς για κύρια ή και επικουρική περιοδική παροχή.

Τα χαρακτηριστικά τους είναι

α. Οι περισσότεροι και μεγαλύτεροι έχουν περάσει σε στάδιο ωρίμανση

β. Τα οικονομικά μοντέλα τους έχουν παραμορφωθεί κάτω από την πίεση κοινωνικών ομάδων χωρίς κατάλληλη ταυτόχρονη διαμόρφωση της συνολικής ασφαλιστικής εισφοράς, αλλά και κρατικής πολιτικής αρχών με παράλληλη εκπλήρωση οικονομικών υποχρεώσεων από τη μεριά της.

γ. Έχουν πρόβλημα εισφοροδιαφυγής

δ. Έχουν πρόβλημα αποδυναμώσεως (οι φορείς ασφάλισης των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα) του αριθμού των ασφαλισμένων λόγω δημοσιοποίησης αρκετών οικονομικών μονάδων (ΟΤΑ, νοσοκομεία, κλπ.)

Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στους φορείς ΝΑΤ, ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, ΤΣΑ, ΤΑΤ και πολλά επικουρικά ταμεία.

- Το ΤΕΒΕ απαιτείται να λύσει το πρόβλημά του μόνο του με αύξηση του ασφαλίστρου.

- Το ΙΚΑ πρέπει να λάβει αναπόφευκτα σκληρά μέτρα δηλ. αύξηση ασφαλίστρου, τοποθέτηση οροφής συντάξεων, αυστηρό έλεγχο συντά-

ξεων αναπηρίας. Απαιτείται επίσης επιδότηση κρατική από φορολογικό πόρο, ο οποίος μπορεί να εξουκονομηθεί από τα μέτρα στην παράλογη συνταξιοδότηση των Δημοσίων υπαλλήλων και γενικότερα του προσωπικού του δημόσιου τομέα.

- Στο ΝΑΤ δεν υπάρχει περίπτωση σωτηρίας. Είναι ένας φθίνων φορέας, λόγω αλλαγής επαγγέλματος πολλών ναυτικών. Μοναδική λύση είναι: Η αύξηση του ασφαλιστρου, η αύξηση του ορίου ηλικίας και η επιδότηση μέσω φορολογικού πόρου.
- Το ΤΣΑ χρειάζεται πόρο γιατί του λείπει (υπάρχουν εκκρεμείς προτάσεις)
- Το ΤΑΤ θέλει αντιμετώπιση με θεσμικά μέτρα (υπάρχει ειδική εισήγηση).
- Τα επικουρικά θέλουν θεσμικές παρεμβάσεις (υπάρχουν ειδικές εισηγήσεις).

Αξιοποίηση περιουσίας ασφαλιστικών οργανισμών

Η αξιοποίηση πρέπει να ανατεθεί σε ειδικό δημόσιο φορέα. Η Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου (Κ.Ε.Δ.) είναι δυνατό να αναλάβει αυτό το ρόλο.

Ίδρυση Τράπεζας Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Η λειτουργία μεγάλου αριθμού Τραπεζών στην Ελλάδα (ορισμένες ελέγχονται από το Δημόσιο), η ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Αγοράς (1992) και οι πιθανοί κίνδυνοι, επιβάλλουν προσεκτική μελέτη του θέματος ίδρυσης Τράπεζας Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στους 3 πίνακες που επισυνάπτονται φαίνεται η οικονομική εξέλιξη στη 5ετία 1989-1993 του ΙΚΑ.

Ο πίνακας Νο3 είναι αυτός που έχει το περισσότερο ενδιαφέρον γιατί δείχνει συνολικά την οικονομική κατάσταση του ΙΚΑ αντιμετωπίζοντάς το, ως ενιαία οικονομική μονάδα. Βέβαια πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι μέσα στην 5ετία οι κλάδοι ΙΚΑ-TEAM και ETEAM είναι ακόμα πλεονασματικοί και τα πλεονάσματα αυτά μειώνουν το συνολικό έλλειμμα του ΙΚΑ.

Όμως επίσης σημαντικό είναι να έχουμε υπόψη μας ότι η εξέλιξη και αυτών των κλάδων είναι τέτοια που σε μερικά χρόνια θα παρουσιάζουν έλλειμμα απο μόνα τους.

Τώρα ως προς την συνολική εικόνα του ιδρύματος, έστω και αν υποθέσουμε ότι οι παραδοχές ως προς τον πληθωρισμό κ.λ.π. είναι υποτιμημένες ή υπερεκτιμημένες δεν αλλάζει. Η αύξηση του οργανικού ελλείμματος αρχίζει να παίρνει επικίνδυνα μεγέθη.

Στον προβληματισμό για την αντιμετώπιση του ελλείμματος δεν έχει τελικά καθωριστική σημασία αν θα είναι 10δισ περισσότερο ή λιγότερο, πρώτον, γιατί είναι δύσκολο να υπολογισθεί ακριβώς επειδή δεν μπορούμε να ξέρουμε τα ακριβή μεγέθη πληθωρισμού, ανεργίας και λοιπών παραγόντων που το επιρεάζουν δεύτερον, το έλλειμμα μπορεί να αυξηθεί αν παρουσιαστεί ανάγκη συγχώνευσης προβληματικών Ταμείων στο ΙΚΑ και τρίτον γιατί το έλλειμμα διαμορφώνεται όχι μόνο απο εσωτερικές αδυναμίες

του ασφαλιστικού συστήματος αλλά επιρεάζεται σοβαρά απο εξωγενείς παράγοντες όπως κοινωνική κυβερνητική πολιτική κ.λ.π. Αυτή τη στιγμή έχουμε να αντιμετωπίσουμε δύο θέματα

1) Τα οργανικά ελλείματα του Ιδρύματος

2) Τα χρέη του ΙΚΑ που έχουν σωρευθεί προς τις Τράπεζες για την κάλυψη των ελλειμάτων του μέχρι σήμερα.

Σε ότι αφορά την κάλυψη των οργανικών ελλειμμάτων δεν υπάρχουν πολλές εναλλακτικές λύσεις.

Επειδή μία τολμηρή πολιτική στο ασφαλιστικό σύστημα με στόχο την εξυγίανση του που θα είχε ως αποτέλεσμα και την μείωση σε σημαντικό βαθμό των ελλειμμάτων δεν φαίνεται δυνατόν να προωθηθεί στην συγκεκριμένη πολιτικο-οικονομική συγκυρία, και απαιτεί ευρύτερη κοινωνική και πολιτική συνέναιση, μένουν μόνο οι λύσεις της κρατικής επιχορήγησης ή της αύξησης των εσόδων του ΙΚΑ μέσω της αύξησης των ασφαλίσεων. Η αύξηση των ασφαλίσεων μάλλον φαίνεται απορριπτέα για λόγους οικονομικής αναπτυξιακής πολιτικής αλλά και γενικότερους πολιτικούς λόγους. Αρα απομένει η κρατική επιχορήγηση και πρέπει να εξασφαλισθούν πόροι μέσω Φ.Π.Α. ή άλλης πηγής ώστε να καλύπτεται το έλλειμμα.

Είναι αυτονόητο ότι απο πλευράς ΙΚΑ πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες καλύτερης διαχείρισης και οικονομιών π.χ. προμήθεια, οικοδομικά προγράμματα, για μείωση του ελλείματος.

Σε ότι αφορά τα χρέη του ιδρύματος, δεν υπάρχει περίπτωση στο μέλλον να μπορεί να εξοφλήσει τα χρέη αυτά. Άρα η μόνη λύση είναι η κρατική παρέμβαση, διαφορετικά θα έχουμε μία συνεχή λογιστική αύξηση των χρεών κάθε χρόνο και μία ατέλειωτη ταλαιπωρία Ι.Κ.Α., Υπουργείων και Τραπεζών για να εξασφαλίζουν νέα δάνεια για την πληρωμή παλαιών.

Και όσο αυξάνεται το σωρευμένο χρέος τόσο δυσκολότερη θα είναι η επίλυση του.

Μία πρόταση για επίλυση είναι η προικοδότηση του Ι.Κ.Α. από το κράτος με περιουσιακά στοιχεία π.χ. δασικές εκτάσεις, που το ΙΚΑ με τη σειρά του, θα τα εκχωρήσει στις Τράπεζες έναντι του χρέους του.

Έτσι και οι Τράπεζες λογιστικά δεν θα υποστούν ζημιά γιατί θα παρουσιάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία, το ΙΚΑ θα απελευθερωθεί από τα χρέη και ο κρατικός προϋπολογισμός δεν θα επιβαρυνθεί.

Πάντως οποιαδήποτε λύση πρέπει να δοθεί σύντομα γιατί η καθυστέρηση κάνει το πρόβλημα σοβαρότερο.

Οικονομική εξέλιξη 5ετίας 1989-1993

α) του Ι.Κ.Α.

β) του ΙΚΑ-TEAM, ΙΚΑ-ETEM

γ) του ΙΚΑ, ΙΚΑ-TEAM, ΙΚΑ-ETEM

Βάση των οικονομικών εξελίξεων ο προϋπολογισμός 1988

Παραδοχές

α) Δείκτης τιμών καταναλωτή: 1988:10%, 1990:9%, 1991:8%, 1992:7%,
1993:6%

β) Ποσοστό αύξησης αριθμού ασφαλισμένων: 1,3% ετησίως

γ) Ποσοστό αύξησης αριθμού υπαλλήλων ΙΚΑ: 3% ετησίως

δ) Ποσοστό αύξησης δικαιούχων περίθαλψης: 1,4% ετησίως

ε) Ασφάλιστρο σταθερό, όπως ισχύει σήμερα

στ) Μέση ετήσια απασχόληση για το 1988 242 ημέρες, αυξανόμενη
κατά 1 ημερομίσθιο κάθε επόμενο έτος

δ) Ποσοστό αύξησης αριθμού συνταξιούχων ΙΚΑ για το 1988 6%,
μειούμενο κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες κάθε επόμενο έτος

η) Αριθμός συνταξιούχων ΙΚΑ-TEAM: 1988 61.000 (προϋπ/σμός 1988)
1989:78.000, 1990:91.000, 1991:105.000, 1992:121.000,
1993:138.000

θ) Αύξηση γενικής μέσης σύνταξης κατά ποσοστό 1,3% ετησίως,
λόγω υψηλότερης σύνταξης των νέων συνταξιούχων

ι) Δεν λάβαμε υπόψη τόκους δανείων και χρεωλύσια

κ) Δεν περιλαμβάνεται κρατική επιχορήγηση
και τρέχουσες τιμές

Πίνακας 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 5ΕΤΙΑΣ 1989-1993

του Ι Κ Α

(τα ποσά σε δισεκ.δρχ.)

ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ				ΕΛΛΕΙΜΜΑ	
	Σύνολο εσόδων	παροχές συντάξεων	παροχές ασθένειας σε είδος	παροχές ασθένειας σε χρήμα	Δαπάνες διοίκησης	Σύνολο εξόδων	
1988	332,7	384,7	76,7	21,3	12,8	495,5	162,8
1989	371,6	451,3	85,4	23,7	14,5	574,9	203,3
1990	411,4	523,9	94,3	26,1	16,2	660,5	249,1
1991	451,3	602,0	103,2	28,6	18,0	751,8	300,5
1992	490,6	684,4	111,9	31,0	19,8	847,1	356,5
1993	528,3	770,0	120,1	32,2	21,6	943,9	415,6

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 5ΕΤΙΑΣ 1989-1993

των ΙΚΑ-TEAM, ΙΚΑ -ΕΤΕΑΜ

(τα ποσά σε δισεκατ.δρχ.)

Έτος	Σύνολο εσόδων	Σύνολο εξόδων	Πλεόνασμα
1988	37,3	12,3	25,0
1989	41,7	16,2	25,5
1990	46,1	20,8	25,3
1991	50,6	26,2	24,4
1992	55,0	32,7	22,3
1993	59,2	40,0	19,2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 5ΕΤΙΑΣ 1989-1993

των ΙΚΑ, ΣΚΑ-TEAM, ΙΚΑ-ΕΤΕΑΜ

(τα ποσοστά σε δισεκ.δρχ.)

Έ τ ο ς	Σύνολο εσόδων	Σύνολο εξόδων	Έλλειμμα
1988	370,0	507,8	137,8
1989	413,3	591,1	177,8
1990	457,5	681,3	223,8
1991	501,9	778,0	276,1
1992	545,6	879,8	334,2
1993	587,5	983,9	396,4